

Trybunał Koronny Piotrkowski.

Przepis 1684.

*Astraca do Trybunału Koronn. Piotrkowskie-
go na akt kinsty z. 23 mesca 1782r.*

 C. K. BIELIOTWA RUSKIA I SŁOWACKA CIRKOWIŁOWIE	kat. komp.	
	1467	
I. Mag. St. Dr.	P	

~~provenya~~ 1684.

ASTRAEA
DO
TRYBUNAŁU KORONNEGO
PIOTRKOWSKIEGO.
NA AKT LIMITY DNIA 23. MARCA.
ROKU 1782.

Descende Caelo, & dic age tibia
Regina longum Calliope melos - -
Auditis? - - audire videor.

Horat.

1467 I

BIBLIOTHECA
VNIV. IAGELL.
CRACOVIENSIS.

A S T R A E A (*)

Mężom wolnego naywyższym Narodu
 Sędziom, Słuszności Piasłunom y Prawa;
 Pogromcom zbrodni, niewinności grodu
 Zastępcom, Chwale Rządów STANISŁAWA...
 Od szczytu niebios, aż do ziemi spodu
 Pokóy y Sława.

Ja zC

Wia-

(*) *Astraea* *Astreusza* iednego z Tytanow i Sutrzeńki, albo podług innych, *Jowisza* i *Themidy* Córka, za świadectwem Poetów mieszkała za złotego wieku z ludźmi na ziemi, ale srebrnego wieku i następnych, nie prawościami obrażona w Niebo przeniosła się; żkąd *Owidyusz*: *Victa jacet pietas, & Virgo caede madentes*
Ultima caelestium terras Astraea reliquit.

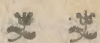
1. Metam:

Astraea bierze się często za samę sprawiedliwość podług *Wirgi-
 lusza* extrema per illos.

Iustitia excedens terris vestigia fecit. 2. Georg.

Kochanowski w swoich *Phaenomenach* między znakami *Zodya-
 cznymi* w *Niebie* iey mieysce pod znakiem *Panny* naznacza,

Nie mogła daley zmieszkać z Narodem okrutnym
 Święta Panna: lecz poszła w Niebo lotem chutnym..
 Y osiadła to mieysce, żkąd czasu nocnego
 Da się widzieć *Isiada* *Boota* zacnego.

Wiadomo wam iest, iako wespółney ziemi
Byłam mieszkańcem, póki wiek trwał złoty;
Y póki Synmi rządziła ludzkiemi
Pocziwość, póki prym trzymały cnoty,
Nie znałam miłszej gospody, iak z niemi,
Pełna pieśczoły.

Lecz skoro potym srebrem iadowitym
Inny wiek błysnął, a miedziane plemię
Dumą y zbytkiem tknięte nieskrowitym,
Bezprawia, gwałtów, y psot stało siemie,
Wzgardziłam ludem cnocie nieużytym,
Rzuciłam ziemię.

W niebo się moja skierowała droga,
W niebiem obrała dla siebie stolicę,
Gdzie żadna o gwałt nie napada trwoga,
Gdzie nic nie idzie na wspak, nie na nicę,
Tam ukochana od niebian y Boga,
Siedzę y świecę.

O! kto

O! kto nateży pamięć moiej głowie,
Iżby mi stare dzieie przypomniła!
Kto najobszyczyszych słów doda wymowie,
Zeby rzetelnie wszystko wyśpiewała,
Com w całej wieków zepsutych osnowie,
Z nieba doyrzała!

Jakie bezprawia, gwałty y przemocy,
Podstępny, zdzierstwa, wykręty; y zdrady
Jawne niewstydy warte ślepych nocy,
Boie, łotrostwa z swemi y z sąsiady,
W iakiej niecnoty powadze y mocy,
Z iakiemi stady!

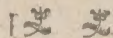
Nie tak nagłemi przemożny ulewę
Eurus wilgotne zatapia niziny,
Nie tak mnożnemi na wiosnę zasiewy
Buyno wraścą uprawne krainy,
Jakiemi ziemię pokryły wylewy
Szkaradne czyny!

Nie

Nic niezostało w naturze całego,
 Wszak poszło wszystko, wszystko iak w zamięcie,
 Niższy y wyższy wylągł się z równego,
 Olbrzym z chudego brał tłuszczy y nadęcie,
 Córka Synowi Ojca rodzzonego

Dała poczęcie.

Owa rokoszna niegdyś postać ziemi
 Smutnym iaskini stała się widokiem,
 Łądy zelaśtwy porosły ostremi,
 Rzeki haniebnym krwi wezbrały sokiem,
 Powietrze dymy nadziane brudnemi

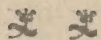
Kryło świat mrokiem.

Patrzyłam na to, y nieukoionym
 Przejęta żalem wołałam na ludzi:
 Dokąd, niebaczn! gzem nieunoszonemu
 Złość was porywa y ślepotą ludzi?
 Kiedyż nad stanem do zguby schylonym
 Czutość obudzi?

Takli

Takli wam wszystko obmierzło na świecie,
Ze iednym hasłem y duchem skupieni,
Naturę gwałtem w ruinę ciągniecie,
A z dóbr, z swobody na wzajem złupieni,
Ostatnie mieczem y psotą truc' chcecie

Lycie szaleni?

Mniemacie pono, że nie zdacie sprawy
Z czynności, y że dusza z ciałem ginie?
Patrzcie na miecz mój mściwą pomstą krwawy,
Którym Sąd Boga wiekuiśty sły nie;
Ręczę, kto tylo nie znajdzie się prawy,
Jego nie minie.

Ale do głuchych proźna była mowa;
Zamiast życzliwej posłuchania rady,
Zamiast podzięki za zbawienne słowa
Sypnęli ku mnie srogich bluznierstw grady,
A sami ieszcze gorszemi się z nowa
Wzburzyli iady.

Aż też Bóg mściwym zapalęm uięty,
Porwawszy za miecz stalony gromami,
Wprzód same Oyce y rodzy przekłęty
Wbił na głębi morza y zalał wodami,
A potym wnuczy rod w złości zacięty
Scierał plagami.

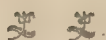

Bywało pod czas (mówię to ze strachem!)
Iż bezbożnością ludu rozciątrzony,
Takim się nie raz zamierzył zamachem,
Zeby świat wniwecz został obrocony,
Tylko go z drugiej nad niewinnym gmachem
Zalwstrzymał strony.

A iż szkodliwe być uznał swobody,
Którymi pierwsze zaszczycił ziemiany;
Więc w inne wszystko przekształtował mody:
Głos wewnętrzny zmienił na Zakon pisany,
Ziemie na Państwa, ludzi na Narody,
Starsze na Pany.

Tu już chcąc wszystko wymieniać z osobna
 Co? kiedy? w której działa się krainie,
 Czy byłby zawód y rzecz niepodobna;
 Bo kto pęd wieków uchwyci w godzinie?
 O waszey tylo mi pora sposobna

Namknąć dziedzinie.

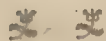
Kray wasz w pierwiastkach, tak iak inne kraie,
 Był to kray miodem płynący y mlekiem,
 Póki zepsute ludu obyczaje
 Niezatarły go nieprawości stękiem;
 Przodków też zacnych buiały rodzaie

Pod cnoty wiekiem..

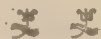

Za zaszłą wieku pierwszego odmianą,
 We wszystkim oraz nastąpiła zmiana,
 Ziemia bezbożność na siebie wylaną
 Wydała smutnym widokiem odziana;
 Lud wolny pewną granic spięty ścianą

Poszedł pod Pana

Różni, iak wszędzie, y u was Panowie
 Poddanym sobie Narodem rządzili,
 Bywali pełni dobroci Królowie,
 Byli też pod czas ciężcy y niemili;
 Jednak, iż wiernie wyznam, co mam w głowie,
 Rzadko zli byli.

A przecie niewiem, zkąd to pochodziło,
 Ze gdy gdzie indziej urząd postawiony,
 Łacno w tad dobry wprawił, co bruzdziło,
 Y pokóy kraiom chował niezmiëniony,
 Wasze przeciwnie zawsze coś wicherzyło
 Sarmackie Strony.

Wichrami nie te poczytam ja zwały,
 Które postronnych chciwość podzegała,
 A miecz rozciąwszy wflawił wasze Dziady,
 Ale domowe, któremi bez-mała
 Polska na własne nieczuta nieładny
 Cała nie ztłala.

Rosły wam kraie, płynął potok złota,
 Miecz pomstą cudze napaiał zagony;
 A w własnym kraju, czyż to nie sromota!
 Swatt zbijał wolnie, włości dzieci, żony,
 Y rozwydrzoną trutą cnotę psota

Próżną zaślony.

Tu mi podobno który z was odpowie:
 Był Sąd; wszak w Państwa najmnieysze kąciki,
 Już to w Osobie swej pierwszy Królowie,
 Już przez zesłane swoje Namiesniki
 Wzierali, wszędzie płosząc surowie

Kultaibów szyki.

Alc, pytam się, czyli milliony
 Zbrodniów Król może w nagłym odkryć czasie?
 Król potrzebami Państwa roztargniony,
 Król w zgiełku praktyk y intryg bałasie?
 Nie: raz omyłka pod Pańskie zapony

Zdradą wkrada się.

*Y osobnego takż Namieśnika
Nie zawsze pewne bywają wyroki,
Interes, przemoc, wzgląd, chytrłość prawnika
Często cmią prawe Sędziego widoki,
Jak się prywatny Sąd łatwo potyka,
Świadczą Potoki (*)*

*Weyrzał w to wszystko ów nieporównany
Król y Bohatyr Wasz Stefan BATORY,
Ktòrego nie tak boie z Roxolany,
Jak Sąd do rządnej przywiedziony pory,
Między najlepsze wiek uwielbi Pany
Końcem nieskory.*

*Jego to berła iest utwór wspaniały,
Dwie zbudowane ku czci mej świątnice,
Głównie Waszego Państwa Trybunały,
Gdzie prawo moię zasiadłszy stolicę,
Czystych wyroków leie na kray cały
Zdrowe krynice.*

(*) Sądy Potoczne.

Ale iak każde w rodzaju nasienie
Nie wraz żądane szafuie owoce,
Aż wprzód głęboko zapuści korzenie,
Aż na powietrze wybuia wysoce,
Tak Trybunałów udoskonalenie

Łoślało wzwłoce.

Co wsiad BATORY, co pod WAZOW roślo
Berłem Strażniczym Oczystego prawa,
Y co że wyżey w górę się nie wzniosło,
Kraiowych klótni sprawiła kurzawa,
To kwiat i owoc sowyty przyniosło

Za STANISŁAWA.

Niechay GO Muzy zowią Oycem swoim,
Rząd dobry swoim wielbi W skrzęścielem,
Skarb z Woyskiem Twórcą upoważnia swoim,
Fabryka swoim głosi Mnożycielem,
Ja mówię: więcej iest niż Twórcą moim

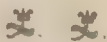
Niż Zbawicielem.

Wszak

Wszak wiecie, kiedy osiadał na Tronie,
 Wiakim nierządzie zostawał kraj cały;
 Wyświadciesz, nad czym JESO Pańskie skronie
 Naywięcey poty krwawe zalewały,
 Jeżeli niewskrześcić w Litwie i Koronie

Sąd rządnie-stały?

JESO to haśtem iest y zawsze było:
 Sąd nayliższemu oddawaycie prawy,
 JESO dzień i noc trudzi i trudziło,
 Sciśtemi Sędzia obostrzać ustawy,
 JESO nie nigdy ciężey nie zraniło;

Nad Sąd nie prawy.

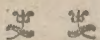

Nie idzie teraz, co wprzod było w modzie,
 Na stós ogniasty człowiek złego wzroku,
 Nie skwirczy wieśniak w ubogim ogrodzie
 Na blask i przemoc gwiazdzistego boku,
 Nie czeka sprawy czy Pan czy kmieć w szkodzi.

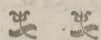
Z roku do roku.

Rozum.

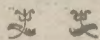

Rozum z sumieniem stawiane w Urzędzie,
Napięty rygor Oczystego prawa,
Niewinność w czułym piastowania względzie,
Złość, krzywda, chytrość ścigana nie prawną
Z tych to czynności czczę w naypierwszym rzędzie
Wiek JANA ISŁAWA

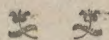

A ieśli Temu, co ruch pierwszy daie
Sądom, i święte tworzy Trybunały,
Syte pokoju i swobody kraie,
Oltarz wdzięczności buduią wspaniały,
Równie i Sędziom Jego się dostaie
Cześć zacney chwały.

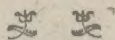

Mężowie! głos mój iuż stanął u brzegu,
Gdzie się wyiawia prawda poufale;
Proźna wszelkiego matactwa wybiegu,
Znam czas o waszym wyznać Trybunale,
Sluchaycie, w jakim go chwały szeregu
Stawia me szale.

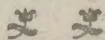
Wybo

Wyborem Osób szczęśliwie dobrany,
W Głowie i w Członkach równie znakomity,
Serc i zdań wspólną iednością związany,
Czuły stróż prawa, względem nie użyty,
Wyższe nad pozor najmnieyszey przygany
Te ma zaszczyty.

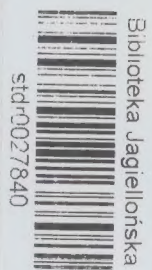
Z tey tak chwalebnie podjętey usługi.
Winne każdemu z Was oświadczam chęci;
A gdy tym torem i w Lublinie drugi
Trybunał Wasza usilność poświęci,
Świetney Imiona Wasze na wiek długi
Podam pamięci.

P.S. Raczcie pozdrowić odemnie ADAMA.
Trybunał JESO w ważnym noszę względzie,
A gdy dopełni zamiaru w Urzędzie,
Osobną dzięką uraczę SO sama.

Biblioteka Jagiellońska

s14r1027840

